

Motion till riksdagen 2010/11:N343

av **Kenneth Johansson och Per Åsling (C)**

Återföring av medel från vattenkraftsproduktionen till kommuner och regioner där produktionen sker

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att införa ett system för återföring av medel från vattenkraftsproduktionen till kommuner och regioner där produktionen sker.

Motivering

De sju skogslänen bidrar med ungefär 90 procent av Sveriges produktion av vattenkraft. Vattenkraften produceras lokalt men är samtidigt en av de viktigaste källorna till hela Sveriges gemensamma välförstånd. Varje år produceras ungefär 65 TWh grön, förnybar el, nästan hälften av landets produktion, genom kraften i det strömmande vattnet. Genom den nödvändiga omställningen till ett klimatsmart och långsiktigt hållbart samhälle vi står inför kommer vattenkraftens betydelse och värde att öka ytterligare.

I Norge är det en självklarhet att de kommuner och fylken som släppt till sina strömmar till den gemensamma kraftproduktionen ska ersättas för de ingrepp i naturen vattenkraftsutbyggnaden har medfört. Områden har dämts över när vattenkraften byggdes ut, älvar har torrlagts och möjligheterna till jord- och skogsbruk, friluftsliv, jakt, fiske och turism har försämrats eller omöjliggjorts.

I år återförs ungefär 6 miljarder norska kronor till de norska vattenkraftskommunerna/fylkena. Systemet i Norge består av fyra olika delar; naturresursskatt, egendomsskatt (fastighetsskatt), koncessionsavgifter och koncessionskraft.

Fel! Okänt namn på

Återföringen av vattenkraftsmedel – som har brett stöd över partigränserna – ger de ungefär 170 norska fjäll- och glesbygdskommunerna, där vattenkraften produceras, möjlighet att hålla en bra samhällsservice åt företag och medborgare. Systemet är en central del av Norges framgångsrika distriktspolitik för att ge alla delar av landet förutsättningar för utveckling och tillväxt. Genom åtgärder som återföring av vattenkraftsmedel och geografiskt differentierade arbetsgivaravgifter ges de glest befolkade fylkena och kommunerna likvärdiga konkurrensförutsättningar med de tätbefolkade regionerna.

På vår sida av Kölen är situationen annorlunda. Här får idag de kommuner och bygder, där vattenkraftsproduktionen sker, en mycket begränsad kompensation för de omfattande ingrepp i miljön som utbyggnaden har inneburit. De mycket stora värden som vattenkraften genererar hamnar nästan helt i kraftbolagens kassakistor eller i statskassan. Lokalt stannar endast de så kallade bygdemedlen, ungefär 110 miljoner kronor per år i hela landet.

Stora svenska vattenkraftskommuner som Ragunda i Jämtland och Jokkmokk i Lappland hör till de kommuner som tvingas ha landets högsta skattenivå. De kämpar ständigt mot avfolkning och försämrade skattekraft. Med ett ”norskt” system skulle dessa kommuner, som har gott om plats och en god miljö, ha kunnat bygga en attraktiv miljö där många hade velat arbeta och bo. Medan lokalsamhället i Norge får del av de lokala naturresurserna och de värden dessa genererar är resursrika lokalsamhällen i Sverige utsatta för ett närmast kolonialt synsätt. Så får det inte fortsätta!

Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner (FSV) med ett fyrtiotal medlemskommuner från Värmland till Norrbotten arbetar sedan mer än ett decennium för att ett system liknande det norska ska införas även i Sverige. I föreningens styrelse finns företrädare för sju av riksdagens partier. Idag strömmar rikedomarna från vattenkraften till Stockholm för att sedan i mindre del komma tillbaka i form av skatteutjämning eller regionalpolitiskt stöd. Detta ger det falska intrycket att vattenkraftskommunerna är bidragmottagare när de i själva verket är stora bidragsgivare till den gemensamma välfärden.

Även Sveriges vattenkraftskommuner bör få del av de stora värden som genereras lokalt. De bygder där värdeskapandet sker har också rätt att få en rättmätig del av de värden som skapas lokalt och en rimlig ersättning för de naturingrepp som utbyggnaden av vattenkraften medfört.

Eftersom skattesystemen skiljer sig åt kan inte Sverige rakt av kopiera Norges system för vattenkraftsåterföring. Ett första steg bör därför vara att minst hälften av den fastighetsskatt på vattenkraftsanläggningar, i år närmare 3 miljarder kronor, som staten tar in i stället går till kommuner och regioner där produktionen sker. En sådan förändring bör kunna genomföras på kort sikt.

Vi föreslår samtidigt att en utredning tillsätts för att utforma ett långsiktigt svenskt system för återföring av vattenkraftsmedel.

Norge har beslutat ansluta sig till det svenska systemet med gröna elcertifikat, vilket innebär att vi från 2012 kommer att få en gemensam certifikatmarknad i syfte att stärka den förnybara energiproduktionen på den skandinaviska halvön. Sverige bör nu å sin sida ta efter Norge och införa ett system för återföring av vattenkraftsmedel. Det är en viktig del av en kraftfull distrikts-

Fel! Okänt namn på

politik för att ge alla delar av Sverige likvärdiga förutsättningar för utveckling och tillväxt.

Stockholm den 26 oktober 2010

Kenneth Johansson (C)

Per Åsling (C)